

2. tétel

Sorolja fel a vegytisztító üzemre vonatkozó környezetvédelmi előírásokat

- Vegyi anyagok megfelelő tárolása
- ÁNTSZ által engedélyezett szerek használata
- Vegyi anyagok biztonsági adatlapjainak megléte
- Havarria /veszélyhelyzetre/ való felkészülés kármentővel, felitató anyaggal
- Megfelelő veszélyes hulladék tároló kialakítása /kármentő, fedett hely, elkülönítve, jelölve/
- Vegyszerek nyilvántartása
- Veszélyes hulladékok nyilvántartása
- Veszélyes hulladékok minimum évente történő elszállíttatása /ki szállíthat, hova, felelős a hulladék átadója is! /
- A vegytisztítás során a levegőbe nem kerülhet több, mint a tisztított súly 2 %-ának megfelelő mennyiségű perklóretilén
- Veszélyes hulladék bevallása Környezetvédelmi Felügyelőség részére

3., 8. tétel

Festőüzem munkavédelmi előírásai

Ismertesse az általános munka-, és egészségvédelmi előírásokat

- Alkalmazás csak foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálat után
- Első munkakezdés előtt munka-, és tűzvédelmi oktatás
- Első munkakezdés előtt szükséges munka-, és védőruházat, egyéni védőeszközök átvétele
- Mindenki csak olyan gépen dolgozhat, amelynek használatára, indítására, leállítására oktatásban részesült
- Jogszabályi emelési súlynormákra figyelni /nők max 20 kg, férfi max 50 kg/
- Vegyszerek biztonsági adatlapjainak rendelkezésre kell állnia
- Munkaközi szünetek biztosítása
- Külön étkezőhelyiség biztosítása
- Nemdohányzók védelme miatt külön dohányzóhelyiség
- Öltöző, fürdési lehetőség biztosítása
- Közlekedési utak biztosítása
- Menekülési utak biztosítása és jelzése
- Gépek üzembehelyezése
- Gépek kezelőszerveinek magyar nyelvű feliratozása
- Megfelelő megvilágítás és zajszint biztosítása /ha szükséges egyéni védőeszközzel/
- Munkára alkalmas légállapot biztosítása /akkreditált laboratórium méréseivel bizonyíthatóan/
- Munkavédelmi végzettségű személy alkalmazása
- Elsősegély-nyújtási lehetőségének biztosítása
- Gépi anyagmozgatáshoz megfelelő végzettségű személy alkalmazása
- Szükséges érintésvédelmi, villámvédelmi mérések elvégzése

4., 16. tétel

Perklóretilénes gépek környezetvédelmi, biztonsági kiegészítő kellékei: Sorolja fel a vegytisztító gépen kívül-belül elhelyezett környezetvédelmi berendezéseket

Bár nem közvetlenül a vegytisztítógép része, de mint biztonsági kellék, feltétlenül idesorolandók az egyéni védőeszközök, melyek a kezelő egészségét hivatottak megvédeni:

- Gázálc megfelelő szűrőbetéttel
- Vegyszerálló kötény
- Vegyszerálló kesztyű

Desztillátor: feladata a szennyezett perklóretilénből elpárologtatja a perklóretilént, így visszamarad a textíliából kikerült kosz, melyet persárnak nevezünk. A persár veszélyes hulladékként kezelendő!!!!!!!!!!!!!!

A géphez tartozik a kontakvíz leválasztó, mely a hűtőkörbe esetlegesen bekerülő perklóretilént a hűtővíz tartályba vezeti, ahol a perklóretilén a fajsúlya miatt a tartály alján „elkülönül”.

Helyi elszívó berendezés, amely ajtónyitáskor a gépből kiáramló perklóretilén gázt hivatott elvezetni, hogy ne a gépkezelő lélegezze be.

A gépben egy szárítás érzékelő van, mely a tisztítási folyamat végén, mikor a meleg ruhából a vegyszer párolog elemzi a meleg levegő összetételét és a hűtést addig nem enged bekapcsolni, amíg az érzékelő perklóretilén gázát jelzi a gépben.

Ezért lehet veszélyes a kézi üzemeltetés, mert a gépkezelők legkönnyebben a szárításkor tudnak időt spórolni, ezáltal a hűtést előbb kapcsolják be, mint a perklóretilén elpárologtolt volna a gépen belül. Emiatt a textília kiszedése után a kezelő helységben fog a vegyi anyag elpárologni a ruhából és szennyezni fogja a helység levegőjét.

Biztonsági kellék egyes típusoknál - amely inkább az üzemeltetés semmint környezetvédelmi célú - a dob elmozdulásának érzékelője, amely ha centrifugálásakor a textília egyenlőtlen eloszlása miatt erős rázkódás lépne fel, megállítja a gépet.

5. tétel

Mosó-csavarógépek biztonsági követelményei

Munkavégzés kritériumai:

- Munkára alkalmas állapotú munkavállaló
- Megfelelő egészségügyi alkalmasság
- Megfelelő környezet biztosítása a munkaadó részéről / talaj, megvilágítás, hőmérséklet/
- Bizonyítható munkavédelmi oktatás
- Munkaruha, egyéni védőeszközök biztosítása a munkaadó részéről

Fentiek meglétét követően kezdődhet a munkavégzés, melynek veszélyei:

- Mosógép általános működését nem ismerő személy helytelen cselekedete, magatartása / egyenlőtlen dobterhelés, vízcsapok kinyitása, gőzcsapok kinyitása/
- Kétkezes dobelforgatás kiiktatása esetén „besodrás”, becsípés veszélye
- Elektromos kapcsolószekrény veszélyei /beázás, karbantartó nyitva hagyja, saját szerelés veszélyei/
- Rekeszek zárását biztosító zárszerkezetek hiányossága / elkopik az anya, textilfoszlányok a reteszen / miatt menetközben a rozsdamentes rész kinyílik
- Ajtó tömítésnél a forró vegyszeres víz folyik vagy fröcsköl
- Géptöltésnél, ürítésnél kényszerhelyzetben végzett munka miatt gerinctáji rossz mozdulatok
- Mosógéphez vezető vízcső, gőzcső, elektromos vezeték „folytonossági hiánya” miatti veszélyek, forró gőzszelep miatti veszélyek
- A gép oldalánál futó szigetetlen gőzvezetékek okozta sérülések
- Vegyszeradagolás, kimérés veszélyei, melyek egyéni védőeszközökkel minimálisra csökkenthetőek
- Padozat nedvessége miatt csúszásveszély
- Textilanyagban „felejtett” használati tárgyak /injekcióstű, toll, tű/ okozta sérülések

6., 10. tétel

Miért kell mesterséges szellőztetést biztosítani a vegytisztító gépteremben? Hogyan akadályozzuk meg a pergázok áthaladását a szomszéd helységbe?

A perklóretilén, amely folyékony halmazállapotú anyag, erősen illékony, tehát nagymértékű párolgásra számíthatunk az alábbi esetekben:

- Tároló edényzet kiöntő nyílásának szabadon hagyásakor
- Technológia megsértésekor a textíliából /szárítás nem megfelelő/
- Tároló edényzet sérülésekor
- Edényzetből gépbe történő átfejtéskor
- Persár ürítésekor /kiváltképp, ha folyós a massa/
- Gép meghibásodásakor
- Folyadékszint-jelző tömítetlenségekor

Fentiek miatt – egyes esetekben a technológia betartása mellett is – a környezeti levegőbe a perklóretilén gáza kerül, mely mérgező hatású. Miután a gép, gépek zárt helyen üzemelnek, ezért a veszélyes gáz koncentrációját minél alacsonyabb szinten kell tartani, hogy az átlagos koncentráció ne haladja meg az emberi szervezetre veszélyes értéket.

Emiatt alkalmazunk elszívást, amely úgy üzemel, hogy a terem levegőjét szívja el és juttatja a külső szabad térbe.

A perklóretilén gáza a talajszinten helyezkedik el, mert nehezebb a levegőnél, tehát az elszívó nyílásoknak is a padlószint közelében kell elhelyezkedniük. Célszerű több elszívónyílást alkalmazni a hatékonyság javítása céljából. A gépek üzemeltetésére szolgáló helység ajtaját nyugodtan be lehet csukni, ha az elszívó üzemel és megfelelő légszállítást biztosít. Így elkerülhetjük más helység levegőjének szennyezését.

Sajnos sok helyen nem kapcsolták, kapcsolják be az elszívó ventilátort, mert zajosnak tartják, illetve „energiaspórolás” miatt, de ez nem más, mint a gépkezelő egészségének kockáztatása. A modern kialakítású géphelységekben a vegytisztítógép addig nem kap működtető feszültséget, amíg a szellőztető ventilátor be nem kapcsol.

7. tétel

Ismertesse a vályús kalander baleseti veszélyforrásait

- **Legfőbb veszélyforrás az ember, kiváltképp, ha nem tudja, hogy kell kezelni, leállítani /fontosabb, mint az indítás!/, vészleállítani a gépet!!!!!!**
- Felfűtéskor, leállításkor a gőzszelep nyitásakor, zárásakor a szelep kereke forró lehet
- A gőz ráengedésekor a csővezeték, amelyen a gőz halad átforrósodik, ha nincs szigetelve égési sérülést okozhat /fekete meleg/
- A csővezeték lukadása miatt a rányitott gőzvezetékéből kondenzvíz vagy gőzsugár érheti a kezelőt
- A beadagoló és a leszedőhelyen is kell lennie vészleállítónak /piros színű, gomba alakú/. Amennyiben a beadagolás, leszedés nem közvetlenül a kalanderre történik, a kiszolgáló berendezésen is /pl hajtogató/ kell lenni vészleállítónak.
- Beadagolás veszélyei: behúzási veszély, a továbbító hevederek a dolgozó ujját „bekísérik” a fűtött részhez: égési sérülés
- Ha a beadagolás nincs billenőlappal határolva, akkor textíliagazításnál is hozzáérhetünk a fűtött részekhez
- Ha a beadórész előtt kimélyített rész /vályú/ van, ez botlásveszélyt, beesésveszélyt idézhet elő
- Vezetőszalagok kötésekor a kézzel történő benyúlás, esetleg a gép tetejéről történő szalagfűzésnél a láb megcsúszása égési sérülést okozhat
- Hanyag karbantartó miatt a gép oldalán burkolat nélkül történő üzemelés az ott elhaladó ruháját az ékszív és az ékszíjtárcsa közé behúzza, feltekeri, akár fulladás vagy csonkolás is előfordulhat.
- Nyitva hagyott elektromos szekrény áramütést okozhat + TŰZVESZÉLY
- Beszorult anyagok kézzel történő kiszedésekor égési sérülés keletkezhet a forró felület érintése miatt
- Beszorult anyag kampóval történő kiszedésekor, ha a gép nem áll, az elsodort segédeszköz megsértheti a munkavállalót
- Ha nincs a gép leburkolva, főként nyáron a gépen dolgozókat intenzív hősugárzás éri, mely gyakran okoz ájulásos rosszullétet

A kivasalt textília összekészítésekor, szállítóeszközbe történő betételekor kényszertesthelyzet miatt mozgásszervi fájdalmak keletkezhetnek.

9. tétel

Ismertesse az elsősegélynyújtást vérzéses és áramütéses baleseteknél

LEGFONTOSABB: PRÓBÁLJUK MEGŐRIZNI A NYUGALMUNKAT ÉS KERÜLNI A PÁNIKOT / a sikítózó, szörnyülködő munkatársakat határozott fellépéssel távolítsuk el /

Azonnal fel kell mérni, hogy szükséges-e mentő hívása, a telefonálást lehetőleg ne az végezze, aki a sérültet látja el.

Vérzéses sérülések:

- Sebet közvetlenül vízzel kimosni nem szabad
- Sebet és környékét lenyalni, a szájüregben levő különböző baktériumok miatt nem szabad
- Seb környékét vizes vattával vagy nem foszló tiszta textíliával meg kell tisztítani, a seb környékére ecseteléssel fertőtlenítőszerrel viszünk fel, majd steril mull lappal lefedve bepólyáljuk
- Kisebb, jelentéktelennek tűnő sérülést a környék megtisztítása után gyorstapasszal fedjük le
- Ha a sérülés hajas fejbőrön, vagy szőrrel borított végtagon keletkezik, az elsősegélynyújtó felszerelésben található TISZTA ollóval /mely más célra nem használható/ olyan mértékben kell a seb környékét megtisztítani, hogy a szőr és hajvégek a sebbe ne érhessenek bele
- Amennyiben a vérzés jelentősebb, a sérültet ültessük vagy fektessük le, a sérült végtagot kissé emeljük meg és támasszuk meg
- Artériás /ütőeres/ vérzés sajátossága, hogy a sebből a vér lüktetve tör ki, ilyenkor a sebet nyomókötéssel látjuk el, mely steril kötszerekből, ráhelyezett összegyűrt vattából készítünk, majd pólyamenetekkel feszesen rögzítünk
- A jogszabályi rendelkezés miatt megfelelő létszámú elsősegélynyújtó kell, hogy legyen a munkaterületen akinek a szakoktatását a foglalkozás-egészségügy orvos végzi **bizonyítható dokumentálással**

Áramütéses sérülések:

- **Legfontosabb a sérült kiszabadítása az áramkörből anélkül, hogy magunk is az áramkö részeivé váljunk!** /lekapcsolás, vezető anyag kiütése a görcsberándult kézből/
- **Figyelni kell a másodlagos balesetekre!** /leesés, elesés/
- Áramütés következményei lehetnek: izomgörcs, rövid ideig tartó eszméletvesztés, légszembénulás, szív fibrillálása /beremegés/
- Miután az áramütött munkavállaló kiszabadítása megtörtént az áramkörből, bármilyen jól is érzi magát, orvosi ellátásra szorul, mert számtalan esetben csak röviddel az esemény után jönnek elő az áram hatásának tünetei!
- Eszméletlen sérültnél a vérkeringés és légzésfunkciót kell ellenőrizni, szükség esetén szájüreg tisztítása, nyelv helyzetének ellenőrzése szükséges
- Újraélesztést /szájból orrba/, meg lehet kísérelni a szakképzett elsősegélynyújtóknak, a fej megfelelő hátraszegésével, de a szívmasszázs helytelen végzése a bordák törése következtében átszúrt tüdő miatt több sérült halálához vezetett!

11. tétel

Mérgező anyagok kezelése, tárolása

- Vegyi anyagok megfelelő tárolása /hőmérséklet/
- ÁNTSZ által engedélyezett szerek használata
- Vegyi anyagok biztonsági adatlapjainak megléte
- Raktárban jelöletlen anyag nem lehet
- Tárolásnál ügyelni az anyagok egymásra hatása pl hypo-hidrogén
- Helység bejáratára veszélyes anyagot jelző felirat, jelölés kiragasztása
- Helységnél dohányzási, nyílt láng használati tilalomra utaló jelölés
- Havarria /veszélyhelyzetre/ való felkészülés kármentővel, felitató anyaggal
- Megfelelő veszélyes anyag tároló kialakítása /kármentő, fedett hely, elkülönítve, jelölve/
- Vegyszerek nyilvántartása
- Megfelelő megvilágítás és zajszint biztosítása /ha szükséges egyéni védőeszközzel/
- Munkára alkalmas légállapot biztosítása /akkreditált laboratórium méréseivel bizonyíthatóan/
- Anyag kezelőjének orvosi alkalmassági vizsgálata
- Anyag kezelőjének dokumentált munkavédelmi, tűzvédelmi oktatása
- Elsősegély-nyújtási lehetőségének biztosítása
- Gépi anyagmozgatáshoz megfelelő végzettségű személy alkalmazása
- Egyéni védőeszközök alkalmazása:

- Gázálarc megfelelő szűrőbetéttel
- Vegyszerálló kötény
- Vegyszerálló kesztyű

+ ami a mérgezőes tételről eszünkbe jut

12. tétel

Ismertesse a munkahelyi tűzvédelmi előírásokat

1. Irodák

- A helyiség tűzvédelmének biztosítása és az esetleges tüzek oltásához ismerni kell a feladatokat és az iroda közelében található poroltó készülék használatát.
- A tűz oltására rendszeresített és elhelyezett tűzoltókészüléket rendeltetéstől eltérően igénybe venni, a kijelölt helyéről eltávolítani – tűzesetet kivéve – nem szabad.
- A helyiség tartós elhagyásakor a feszültségmentesítést el kell végezni.
- Égő, izzó dohányt a szemetesbe önteni tilos!

2. Feldolgozó terület

- A menekülési útvonalat folyamatosan szabadon kell hagyni, az úton még ideiglenesen sem tárolható anyag, vagy szállítóeszköz
- A tűzoltókészülékeket és a fali tűzcsapszekerényeket eltorlaszolni még ideiglenesen sem szabad
- A menekülési kijáratot jelző irányfények működőképességét folyamatosan biztosítani kell
- A mosógépeknél csak az aznapra szükséges vegyszer tárolható
- A vegyszerek tartására szolgáló edényzetnek feliratozottnak kell lennie
- Hypót és hidrogénperoxidot közvetlenül egymás mellett tárolni tilos
- A feldolgozó területen dohányozni tilos

3. Dohányzó

- Dohányozni csak az e célra kijelölt helyiségben szabad
- A helyiség alapterülete legalább 6 négyzetméter legyen
- A dohányzóban csikkartókat és vízzel teli fedeles fémvödröt kell elhelyezni
- A csikkartókat rendszeresen, de legalább műszak után a vizesvödörbe kell önteni

4. Veszélyes hulladékok tárolója

- A hulladéktároló a **Tűzveszélyes** tűzveszélyességi osztályba tartozik.
- A hulladéktárolóban a tele és üres edényeket, hordókat elkülönítve, „TELE”, „ÜRES” felirattal ellátott helyen kell elhelyezni.
- A hulladékokat fajtájuk, jellegük szerint elkülönítve, megjelölt helyen kell tárolni, jól záródó, nem éghető anyagú edényben (fémhordó). A tárolás során az anyagféleségre vonatkozó termék-előírásokat is be kell tartani – különösen a veszélyes reakciók lehetőségére –

13. tétel

Ismertesse baleset esetén a jelentési kötelezettségeket

Jelentési sorrend:

1. Közvetlen vezetőnek /pl kalanderes csoportvezető/
2. Éppen dolgozó „felsővezetőnek”
3. Vállalat, szervezeti egység vezetőjének
4. Munkavédelmi szaktevékenységet ellátó személynek

Fenti sorrend nem érinti a mentők, tűzoltók, esetleg katasztrófavédelem azonnali értesítését!!!

Munkavédelmi szaktevékenységet végző jelentési feladata:

- 3 napon /naptári!/ túli keresőképtelenséggel járó munkabalesetek jelentése az illetékes munkavédelmi hatóság részére a balesetet követő hónap 8.-áig
- A munkavállaló gyógyulása és munkába állása után módosító jegyzőkönyv küldése a szakhatóság felé

1-3 napos munkakiesést nem kell a munkavédelmi hatóság felé jelenteni, kivéve, ha később a baleset miatt újra betegállományba kerül a munkavállaló.

Súlyos munkabalesetnél /csonkolás, halálos / az esetet a rendőrség a helyszínen azonnal jegyzőkönyvezi, ők hivatalból is értesítik a területileg illetékes munkavédelmi hatóságot ahol 24 órás állandó készenlét van.

A munkavédelmi szakember felveszi a baleseti jegyzőkönyvet, mely ha munkabaleset, akkor 7 példányban készül:

- 2 pld a OEP kifizetőhelyé
- 1 pld a Munkavédelmi Felügyelőségé/ most Kormányhivatal/
- 1 pld a dolgozóé
- 1 pld a munkavédelmi szakemberé
- 1 pld a baleset helyszínén /üzem, felvevőhely/ kell tartani
- 1 pld a vállalkozás biztosítójáé

A baleset után, amennyiben a sérült állapota lehetővé teszi, meghallgatási jegyzőkönyvet kell felvenni, melyet mellékelni kell a baleseti jegyzőkönyvhöz. A sérült akadályoztatása esetén a tanúk, jelenlévők elmondását tartalmazza a meghallgatási jegyzőkönyv.

Úti balesetet /munkába jövet, hazafelé legrövidebb úton menet/ nem kell a munkavédelmi hatóság felé jelenteni.

14. tétel

Üzemen belüli anyagmozgatás eszközei

Valamennyi anyagmozgató eszköz használata előtt a munkavállalót oktatni kell annak kezelésére, az előforduló veszélyekre!!!!

Laposkocsik:

Négykerekű szállítóeszközök, olyan kézikocsik, melyeket csak tolni szabad. Korlátozott hasonló fémcső a megfogási lehetősége. Általában két önbeálló kereke van, melyek többnyire nem rendelkeznek fékszerkezettel. Főleg tiszta, vasalt textíliákat szállítunk rajta, figyelni kell, főképpen kanyarodáskor a magasra pakolt ruha ledőlésére. Karbantartása: legfontosabb a kerék tengelyének tisztántartása, mert a különböző rátekeredett textilszálak a kerekeket befékezik, ezáltal a kocsi kezelését nehezkesé teszik. Kis átmérőjű kerekei miatt az út egyenletlenségeire érzékeny.

Mélykocsik:

Többnyire alumíniumból készülnek, magas oldalalú szállítóeszközök. Szintén toló üzemmódban használhatók, külön szerkezet a megfogásra nincs rajtuk. A peremet fogva toljuk, ebben rejlik a veszélye is, mert ha az oldalát fogjuk, könnyen pl egy falhoz csíphetjük a kezünket. Négykerekű kocsi, kettő vagy mind a négy kerék önbeálló, rendkívül fordulékony.

Karbantartása: legfontosabb a kerék tengelyének tisztántartása, mert a különböző rátekeredett textilszálak a kerekeket befékezik, ezáltal a kocsi kezelését nehezkesé teszik.

Sztenderek:

Darabos, vagy más néven fazonos áru szállítására alkalmas szerkezet, mely négy keréssel és egy csővázal rendelkezik. A kerekek közül kettő önbeálló. A vállfára rakott anyag továbbítására szolgál, van egy-, és kétsoros is. Miután keskeny és magas, így rendkívül borulékony, kanyarodáskor nagy nagyon lassan szabad haladni vele. Szintén toló üzemmódban használhatók, külön szerkezet a megfogásra nincs rajtuk. Karbantartása: legfontosabb a kerék tengelyének tisztántartása, mert a különböző rátekeredett textilszálak a kerekeket befékezik, ezáltal a szállítóeszköz kezelését nehezkesé teszik.

Rácsos konténerek:

Manapság rendkívül elterjedt, szennyes és tiszta ruházat szállítására, technológiai folyamat közbeni használatra egyaránt alkalmas. toló üzemmódban használhatók, külön szerkezet a megfogásra nincs rajtuk. Karbantartása: legfontosabb a kerék tengelyének tisztántartása, mert a különböző rátekeredett textilszálak a kerekeket befékezik, ezáltal a szállítóeszköz kezelését nehezkesé teszik. Általában két önbeálló kereke van, melyek rendelkezhetnek fékszerkezettel. Kis átmérőjű kerekei miatt az út egyenletlenségeire érzékeny. Magas építésű, veszélye az, hogy ha tele van pakolva a munkavállaló nem lát ki fölötte és ez elütésveszélyt okoz.

15. tétel

Munkaköri orvosi vizsgálatok célja

Minden orvosi vizsgálatnak az a célja, hogy a munkavállalót a munkahelyén ne ériék olyan terhelő hatások, /ezek a környezetből és a munkavégzésből egyaránt adódhatnak/ amely a szervezete számára az optimálistól vagy elfogadhatótól tartósan eltérő igénybevételt jelentenek, vagyis az egészségét károsítják

Vizsgálatok fajtái:

- Előzetes
- Időszakos
- Rendkívüli /soron kívüli/

Előzetes:

- Munkaviszony **kezde előtt**
- Fennálló munkaviszonynál, ha a szervezeten belül más igénybevételt, terhelést jelentő munkakör-váltás történik /pl adminisztrátorból-gépkezelő/

ELŐZETES:

Ennél a vizsgálatnál általános célú orvosi szakvélemények beszerzése is szükségessé válhat /az adott munkakörnek megfelelően/, valamint szükség van esetleges korábbi betegségek zárójelentéseire, meglévő betegségek ismertetésére, a rendszeresen szedett gyógyszerek nevére és dózis mennyiségére.

Ekkor az orvos egy kartont nyit a munkavállaló részére, melyet 40 évig meg kell őrizni.

Azt vizsgálja, hogy fizikailag, egészségileg /esetleg alkatilag/ alkalmas-e az adott munkakör betöltésére. Azt, hogy milyen igénybevétel hat a munkavállalóra, egyrészt a vállalkozás kockázatértékeléséből, másrészt a munkaügy vagy a munkavédelmi szakember által kitöltött adatlapból tudja.

A vizsgálat eredményeként a munkavállaló lehet:

- Alkalmas
- Nem alkalmas
- Ideiglenesen alkalmas /pl 6 hónap, utána kontroll/
- Bizonyos megkötésekkel alkalmas /pl nem emelhet csak 10 kg-ot/

IDŐSZAKOS:

Általános esetben 40 éves korig 3, 40-50 éves kor között 2, 50 év felett évente kell az időszakos orvosi vizsgálaton részt venni.

Vannak speciális /pl hőterheléssel járó/ munkakörök ahol ettől eltérő pl évente szükséges az ellenőrzés, vagy egy speciális része /pl hallásvizsgálat/

Időszakos vizsgálatnál az előző vizsgálatához képest nézik a munkavállaló általános állapotát, panasz, vagy észrevétel esetén ilyenkor is kérhet a foglalkozás-egészségügyi orvos speciális vizsgálatokat, melyek eredményétől függ a munkavállaló alkalmassági idejének meghosszabbítása.

SORON KÍVÜLI:

Ez a vizsgálat az alábbi esetekben történik:

- Tartós távollét /pl GYES/ után
- Eszméletvesztéssel járó munkabalesetet követő munkába álláskor
- Fokozott expozíció /behatás/ után /pl nagy mennyiségű perklór-etilén gőzt lélegzett be egy műszaki meghibásodás miatt a dolgozó
- A munkáltató vagy a munkavállaló kérése esetén

17. tétel

Oltóanyagok alkalmazhatósága

Víz	Használata ott ajánlott, ahol az előfordulható tüzek döntően "A" tűzosztályba tartoznak (pl. papír, fa, szén, szalma, stb.)
Hab	Általában minden olyan helyre ajánlható, ahol szilárd éghető anyagok, éghető folyadékok és gumi tüzek is előfordulhatnak
Por	"BC" töltetű készülék elsősorban tűzveszélyes folyadékok és gáztüzek oltásához, az "ABC" töltetű ezen felül lánggal és parázslással égő szilárd anyagok tűzének oltására alkalmas. Feszültség alatti berendezések tüzeinek oltására általában 1 kV-ig, egyes típusok 35 kV feszültségig alkalmazhatók. A legtöbb területen ajánlott, mezőgazdasági erő- és munkagépeknél (OTSZ 68. § (1) bek. szerint) kizárólag ABC porral oltó alkalmazható. A fémtüzek oltására speciális D oltópor szükséges.
Halon kiváltó anyagok (NAF PIII, Halotron I.)	"A-B-C" tűzosztályra, elektromos feszültség alatt lévő berendezésekhez is alkalmas, tiszta oltóanyagok, az oltás után maradék nélkül eltávoznak, ezért előnyösen alkalmazhatók: számítógép termek, vezérlőtermek, repülőgépek, személy- és tehergépjárművek, múzeumok, laboratóriumok, hírközlő berendezések, stb. védelmére. Halonkiváltó anyagok korlátozott ideig és helyeken maradhatnak készenlétben, 2004. május 1. után javításuk, újratöltésük nem megengedett.
Szén-dioxid	"B" és "C" tűzosztályhoz széles körben alkalmazható elektromos feszültség alatt is. Az oltóanyag szennyeződést nem okoz, ezért előnyös pl az élelmiszeriparban, erőművekben, számítógéptermekekben, felvonó gépházakban, stb.

Tűzoltókészülék működtetése:

1. Falról levenni
2. Biztosítószegyet, vagy műanyag biztosítóéket /kialakítástól függ, hogy melyik van/ kihúzni
3. Csövet a tűzre irányítani
4. A készülék tetején található nyomókart lenyomva az oltás megkezdhető

18. tétel

Milyen veszélyes hulladékok keletkeznek a mosodában és melyek a környezetvédelmi előírások?

Keletkező veszélyes hulladékok:

- Persár
- Mosószeres zsák
- Különböző vegyianyagokat tartalmazó, már kiürült műanyag ballon
- Különböző vegyianyagokat tartalmazó, lejárt szavatossági idejű anyagot tartalmazó műanyag ballon
- Mosodai iszap
- Fénycső
- Beszáradt festékek
- Kiürült festékes dobozok
- Higítós üvegek és műanyag flakonok
- Számítástechnikai festécpatronok
- Elektronikai hulladékok
- Elemek
- Akkumulátorok
- Fáradt olaj

Előírások:

- Zárt helyen kell gyűjteni
- Időjárás ellen védeni kell /tető/
- Kármentőre kell elhelyezni
- Fajtánként elkülönítve kell tárolni
- Felirattal kell ellátni
- Naprakész nyilvántartást kell vezetni róluk
- Évenként minimum egy alkalommal el kell szállíttatni
- Be kell jelenteni az adatokat a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőségre

19. tétel

Ismertesse az elektromos berendezések biztonságtechnikáját

Az elektromos berendezéseket érintésvédelmi szempontból rendszeresen ellenőrizni kell, hogy rendeltetésszerű használat esetén ne jelentsen veszélyt a munkavállalóra.

Ilyen ellenőrzés történik:

- Első üzembe helyezés előtt
- Telephelyen belüli áttelepítéskor
- Az épület, létesítmény tűzvédelmi besorolása szerinti gyakorisággal /3,6 éves periódusok/

Mint minden gépet, így az elektromos gépeket is csak az a munkavállaló használhatja, kezelheti, aki az adott gépre, géptípusra megfelelő oktatást kapott, ismeri a gép működését és el képes végezni:

- indítását,
- leállítását,
- vészleállítását,
- áramtalanítását.

Csak olyan gépet üzemeltethet a munkáltató, amelyik rendelkezik:

- adattáblával
- magyar nyelvű gépkönyvvel
- kezelési-használati utasítással
- üzembehelyezési jegyzőkönyvvel
- munkavédelmi megfelelőségi nyilatkozattal
- érintésvédelmi vizsgálati jegyzőkönyvvel
- karbantartási utasítással.

A használati utasítás tartalmazza az:

- üzemeltetés megkezdése előtti teendőket
- műszaki állapot ellenőrzésének módját
- üzemmód megválasztásának lehetőségeit
- üzemeltetéssel kapcsolatos tudnivalókat
- gépápolási, karbantartási előírásokat
- üzemzavar, vészhelyzet esetén szükséges teendőket.

20. tétel

Munkavédelmi oktatás

Feladat: Megismertetni a munkavállalókat az adott munkahely, illetve munkakör veszélyeivel, valamint a szükséges ismeretek elsajátításának ellenőrzése.

Munkavédelmi oktatás fajtái:

- • Előzetes
- • Rendszeres
- • Rendkívüli

Előzetes: első munkába állás előtt

Rendszeres: a vállalkozás belső szabályzataiban meghatározott időpontokban /havonta, évente /

Rendkívüli:

- • új technológia bevezetésekor
- • új gép üzembeállításakor
- • új munkakör betöltésekor
- • másik telephelyen történő munkavégzés előtt
- baleset, rendkívüli esemény bekövetkezése után

Az oktatást végzőnek ismernie kell:

- • a technológiát, aminek veszélyeiről oktatást tart
- • az oktatottak képzettségi, felkészültségi szintjét
- • régebbi, hasonló területen történt rendkívüli események tapasztalatait

Oktatás tematikája /általános felsorolás, melyet a helyi sajátosságokkal ki kell egészíteni/:

- • személyi higiénia
- • gépek kezelésével kapcsolatos veszélyek
- • gépek vészleállítóinak megismerése
- • szerszámok használatával kapcsolatos veszélyek
- • egyéni védőeszközök használata
- • hulladékok gyűjtése
- • veszélyes hulladékok gyűjtése
- • vegyi anyagokkal kapcsolatos veszélyek
- • közlekedéssel kapcsolatos veszélyek
- • elsősegélynyújtók személye, mentőkészlet helye
- • tűzriasztás módja
- • mit kell tenni tűzriadónál
- • tűzoltókészülék helye, használatának módja
- • teendők baleset esetén
- • segélyhívó telefon helye, hívás technikai lebonyolítása